

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
Кафедра теорії і методики мистецької освіти та диригентсько-хорової
підготовки вчителя

ЧАС МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

ЗБІРНИК СТАТЕЙ VIII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ МИСТЕЦЬКА ОСВІТА: ПОШУКИ ТА ВІДКРИТТЯ

22–23 жовтня 2020 року

II частина

TIME OF ART EDUCATION
COLLECTION OF ARTICLES VIII OF THE ALL-UKRAINIAN SCIENTIFIC-PRACTICAL
CONFERENCE
ART EDUCATION: SEARCH AND DISCOVERY

Харків 2020

УДК 37.032

ББК 85я43

Ч-24

Редакційна колегія

Фомін В.В. доктор педагогічних наук, доцент (гол. ред.)

Калашник М.П. – доктор мистецтвознавства, професор

Матвеева О.О. - доктор педагогічних наук, професор

Мартинюк Т.В. – доктор мистецтвознавства, професор

Полубоярина І.І. – доктор педагогічних наук, професор

Смирнова Т.А. - доктор педагогічних наук, професор

Соколова А.В. - доктор педагогічних наук, професор

Тарарак Н.Г. - доктор педагогічних наук, професор

Тушева В.В. - доктор педагогічних наук, професор

Перетяга Л.Є - доктор педагогічних наук, професор

Бурма А.В. канд.пед. наук, доцент

Затверджено редакційно-видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди

Протокол № 7 від 19.11.2020р.

У II частині збірника статей представлені матеріали VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції «Мистецька освіта: пошуки та відкриття»:.. Збірник розрахований на студентів, магістрантів, аспірантів, докторантів, здобувачів, педагогічних і науково-педагогічних працівників науково-дослідних інститутів, ЗВО, учителів мистецьких шкіл.

Ч-24 Час мистецької освіти «Мистецька освіта: пошуки та відкриття»: зб. статей VIII Всеукраїнської наук. - практ. конф., (22-23 жовтня, 2020) / заг. ред.В.В. Фомін– Харків: ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2020, Ч-П. 169 с.

ISBN 978-617-7298-28-0

Редакційна колегія не завжди поділяє позицію авторів

Автори статей несуть повну відповідальність за опублікований матеріал

Мова видання: українська, англійська

УДК 37.032

ББК 85я43

© Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, 2020

УДК 7.011.28

Андрій Дубров

Харківський національний педагогічний
університет імені Г.С. Сковороди,
факультет мистецтв, кафедра дизайну,
магістр 2-го курсу, група БЗ-М

КІТЧ В АРХІТЕКТУРІ І ДИЗАЙНІ

Науковий керівник – доцент Л.А. Сухорукова

Анотація: Предметом наукового аналізу в дослідженні позначена проблема феномена кітч. Об'єктом вивчення є пам'ятки архітектури і дизайну. При цьому автори орієнтуються на постійні, а не на тимчасово збудовані будівлі та інтер'єри і знаходять стійкі знаки кітч на основі матеріалів останніх століть, серед значущих, масово тиражованих європейських прикладів. Результатом дослідження стало систематизування визначень, пояснення причин появи кітч, прояв його семантичних і матеріально-пластичних форм в архітектурі і дизайні.

Ключові слова: кітч, архітектура, дизайн, стиль.

Annotation: The subject of this article is the phenomenon of kitsch. The text is focused on architecture and design. We trace permanent (rather than temporarily built) buildings and interiors, and we are looking for stable signs of kitsch based on cases of the last centuries, and among significant, massively replicated European examples. The ultimate goal of this study is to systematize definitions, main reasons of kitsch creating, same as manifestation of its semantic and material-plastic forms in architecture and design.

Keywords: kitsch, architecture, contemporary design, style.

Постановка проблеми. Прояви кітч є різні етимологічні і смислові інтерпретації в окремих мовах: Б.І. Кононенко знаходить три кореня цього терміна: англ. "Кухонне", предмети негідні (непридатні) для використання за межами кухні; ньому. музичний жаргон. ХХ ст. - "халтура" (задешево); ньому. "Дешевка" [3]. На думку Е.Н. Карцева [2], в основі терміна «кітч» стоїть німецький термін "Kitsch" - від verkitschen, kitschen - дешева, який виник в середині ХІХ століття. Але, як зауважив автор, в цікавій для нас матеріальної області, явище набагато більш старовинне і зустрічається в різноманітних реєстрах форм і образів.

VI. ВИКОНАВСЬКА МАЙСТЕРНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МИСТЕЦЬКИХ ДИСЦИПЛІН

Такі дослідники, як В. П. Руднєв [4], пов'язують кітч з постмодернізмом і його проявами. На його думку, корінь цього слова - польський і означає «імітація».

Аналіз актуальних досліджень. У своєму есе "Кітч, кітч кітч, ура!" Умберто Еко пише: "У більшості випадків кітч не в самому творі, а в нашому погляді на нього" [6]. Ми вважаємо, що він має рацію, так як кітч - це історичний феномен, який має різні виміри по відношенню до позиції спостерігача. Таким чином, сприйняття "кітч" в часі змінюється по відношенню культурного, естетичного контексту і ін. Часто об'єкти, задумані як інновація, або "останній крик моди", через деякий час сприймаються як наївні / або кітч.

На нашу думку, таким прикладом є Китайський павільйон в Сан-Сусі: для свого часу (XVIII ст.), Він являв собою характерний зразок повсюдної моди Шіноазрі - [chinoiserie], в якій інтерпретуються образи і мотиви з мистецтва Далекого Сходу (Китай і Японія). Сьогодні, однак, фігури і архітектурна декорація викликають суперечливі враження через надмірне використання золота, взаємодії матеріалів і орнаментів, наївно європеїзовані особи і фігури "китайців – і гостре відчуття неоднорідності.

На думку Ж. Бодріяра: кітч є еквівалентом, кліше в мисленні - [1]. Це твердження, проте, можна назвати надто загальним, оскільки кліше представляє природною і необхідною частиною мови. Крім того, Ж. Бодріяр правомірно використовує термін псевдо предмет - при описі кітчу в дизайні, що для нас є ще одним аспектом про суть явища. Бодріяр пише: "з початку ери універсальних магазинів загальна торгівля" безделушек- стає одним з головних проявів кітчу і однією з найбільш вигідних ліній торгівлі [1]. Може бути, навіть масове виробництво і продаж виробів для побуту з часів еkleктики (особливо в другій половині XIX століття) мають подібні "псевдо - характеристики.

Викладення основного матеріалу. Кітч є продуктом індустріальної революції, яка урбанізується суспільства Західної Європи і Америки ", - пише Клемент Грінберг [7]. За його словами, явище (кітч) обумовлено економічними і соціальними факторами, і ставати основою універсальної (масової) грамотності

та знань. Ми вважаємо, що ці аспекти істотні. Однак саме явище історично набагато старше.

Інші автори, як Роджер Скрутан [9] визначають розвиток кітч як неминучу частину демократичної культури і навіть як можливого механізму сучасних і авангардних течій ХХ століття. Можна сказати, що шукають і активно експериментують художники цього періоду бояться відтворювати традиційне академічне і реалістичне мистецтво, щоб не - впасти "в кітч і тому створюють нові рішення в протилежному напрямку. Думаємо, це так і тому що інновація і оригінальність стають домінуючими цінностями сучасної художньої думки. Ясно, що феномен - кітч "інтерпретується неоднозначно різними авторами, школами та напрямками.

Семантичні аспекти кітчю. Я можу сформулювати наступні семантичні характеристики кітчю (підтверджених нашими емпіричними дослідженнями і на підставі вже цитованих визначень):

Механічне копіювання загальноновідомих «шаблонів». Прикладом цього може послужити сучасний спальний інтер'єр з копією «Пораненій Амазонки» Поліклета [5, 8]. Таким чином, за рахунок використання статуї в її новій предметній середовищі, повністю змінюються і її характеристики, і впливу.

Профанізація символів. Таким виробом є, наприклад, туалетна кришка прикрашена королівською короною (символ абсолютної влади). До цього прояву кітчю (профанізація) можна віднести і заміну засобів / медіа в копіюванні відомої культурної моделі. Аналогічний ефект має і використання об'єкта поза ним функціонального контексту. Часто це предметні форми і декорації минулого, які використовуються сьогодні в абсолютно іншому середовищі. Це ілюструє зразок римського саркофага, який використовується для підстави кухонного столу.

Неоднорідність. Тут мається на увазі різноманітність в стилі, формах, матеріалах, мотиви і орнаментах. В цьому випадку можна вказати на окремі приміщення в палацах Людвіга II Баварського.

Вони побудовані в "піку" європейської еkleктики: Нойшванццейн був завершений в період 1869-1886 рр., А Линдерхоф в 1874-1878 рр. Романтичні

VI. ВИКОНАВСЬКА МАЙСТЕРНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МИСТЕЦЬКИХ ДИСЦИПЛІН

пристрасті цього володаря, припускають хаотичні і суперечливі рішення інтер'єру і навколишнього середовища в його замках.

Кітч, як прояв стилю. Однак в архітектурі можна побачити кітч-рішення в наступних архітектурних стилях: маньєризм, XVIII століття - кітаїзм (вже згаданий в разі китайський павільйон Палацу Сан-Сусі в Потсдамі; еkleктика (ілюстрована палацами Людвіга II Баварського, Art Nouveau, ар-деко, соціалістичний реалізм і постмодернізм.

Висновок. На нашу думку, «кітчева» семантика: плагіатство, профанація, солодкуватість і снобізм є найбільш поширеним наслідком низького професіоналізму і / або проходження бажанням клієнта і моди в сліпу. Поганий смак може проявлятися і в пластичних формах, які мають занадто багато елементів, і в різноманітних поєднань стилю і прикрас, які використовуються як в архітектурі, так і в інтер'єрі. Однак, як ми встигли помітити, прояв кітчу як запит професійного учасника в окремих випадках, пов'язане з високими знаннями і великим художнім талантом. В іншому напрямку, кітч може повністю виключити авторське втручання, відображаючи аматорство або примітивне виробництво. Це представляє певну самородну або побутову сентиментальність, але в даній статті я не розглядаємо подібні акти прояви кітчу або, пов'язаних з ними етнічними, маркетинговими, туристичними та іншими факторами. Навіть побіжний огляд проявів кітчу, в представлених тут областях, розкриває його різноманіття з точки зору зразків, матеріалів, пластики, декорації і т.д., а також його тісні зв'язки з рядом соціальних і культурних явищ. Можна припустити, що деякі з форм кітчу (наприклад, снобізм і порнографія) були присутні ще з часів Римської імперії. Це багатство кітчу логічно пов'язане з рівнем добробуту і різноманітністю людської культури.

Причини існування кітчу і масштаби цього явища коріняться в еволюції цивілізації (в її матеріальних і духовних продуктах), а також і в людській природі і в її психологічних і психічних вимірах. Явище кітчу повністю визначає і висловлює зміст (семантичне, символічне, образне і т.д.), як і комплексну, формально-пластичну характеристику об'єктів.

Список використаних джерел

1. Бодрийяр Жан. Китч, Общество потребления. Его мифы и структуры. М.: Культурная революция; Республика, 2006. С. 144-146. [Электронный ресурс]. URL: <http://ec-dejavu.ru/k/Kitsch-2.html>
2. Карцева, Е. Н. Китч, или Торжество пошлости. М., Искусство, 1977. 159 с. [Электронный ресурс]. URL: http://dic.academic.ru/dic.nsf/enc_culture/851/%D0%9A%D0%98%D0%A7
3. Кононенко, Б.И. Большой толковый словарь по культурологии. Вече, 2003. [Электронный ресурс]. URL: http://dic.academic.ru/dic.nsf/enc_culture/851/%D0%9A%D0%98%D0%A7
4. Руднев В.П. Словарь культуры XX века. М., Агаф, 1997. [Электронный ресурс]. URL: <http://lib.ru/CULTURE/RUDNEW/slowar.txt>
5. Стул Альн Джонс 1969 г. Галерея Тейт, TATE, ART & ARTISTS, Allen Jones, Chair, 1969, Photo: © Tate, London, 2017. [Электронный ресурс]. URL: <http://www.tate.org.uk/art/artworks/jones-chair-t03244>
6. Умберто Еко. Китч, кич, кич, ура! / В. L'Espresso. [Электронный ресурс]. URL: http://offnews.bg/news/Kultura_33/Umberto-Eko-Kakvo-e-kich_394497.html
7. Greenberg, Clement. Avant-garde and kitsch.1939 / Clement Greenberg „Kitsch is a product of the industrial revolution which urbanized the masses of Western Europe and America. [Электронный ресурс]. URL: <http://www.sharecom.ca/greenberg/kitsch.html>
8. Independent, News/UK/This Britain, Architecture: The Gherkin goes global, Monday 17 October 2005. [Электронный ресурс]. URL: <http://www.independent.co.uk/news/uk/this-britain/architecture-the-gherkin-goes-global-320365.html>
9. Scruton, Roger, Kitsch and the Modern Predicament, City Journal, Winter 1999 The Social Order Arts and Culture. [Электронный ресурс]. URL: http://www.city-journal.org/html/9_1_urbanities_kitsch_and_the.html.

<i>Андрій Дубров</i> КІТЧ В АРХІТЕКТУРІ І ДИЗАЙНІ	129
<i>Оксана Васильєва</i> <i>ВуХунвей</i> <i>Є Паньпань</i> САМОСТІЙНА РОБОТА МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА НАД ВОКАЛЬНИМИ ТВОРАМИ ЗАРУБІЖНИХ КОМПОЗИТОРІВ МОВОЮ ОРИГІНАЛУ	134
<i>Микита Тининика</i> ТВОРЧИСТЬ І ПРОДУКТ ДИЗАЙНУ ЖИТЛОВИХ ІНТЕР'ЄРІВ	142
<i>Анастасія Сафронова</i> MODERN COLOR RELATIONS IN WEB DESIGN.....	146
<i>Ярослав Комаревцев</i> ДОСЛІДЖЕННЯ СУЧАСНОЇ СУБКУЛЬТУРИ КОСПЛЕЙ, ЯК СУЧАСНОГО АРТ ДИЗАЙНУ	150
<i>Єлизавета Філіпчук</i> <i>Шан Лі</i> ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ МИСТЕЦЬКО-ТВОРЧИХ УМІНЬ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИКИ	154
<i>Галина Романова</i> СВЯТА ТА РОЗВАГИ У ЗДО ЯК ЗАСІБ МУЗИЧНОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	160